

Шляхи вирішення проблем підприємств тепло-енергетичного комплексу України за рахунок розробки власних родовищ газу

О.М. БУРАК, канд. екон. наук; М.В. ВОРОНА

Харківська національна академія міського господарства

61002, Україна, м. Харків, вул. Революції, 12

margarita-vorona@mail.ru

Постійне подорожчання енергоносіїв і особливо газу примушує більш активно замислюватися про підвищення його видобутку в Україні. Наша держава споживає приблизно 80 млрд. м³ газу на рік, із них 20 млрд. м³ видобувають в Україні.

На сьогодні запаси українського газу складають приблизно 1300 млрд. м³ у підземних родовищах та більше ніж 4 трильйони м³ газу на морських шельфах Чорного та Азовського морів. При узагальнених розрахунках цей обсяг може повністю задовольнити потреби України більше ніж на 500 років.

Також «Нафтогаз» України закуповує 55 млрд. м³ газу у «Газпрома». При цьому економіка України в значній мірі залежить саме від поставок цього газу, так як його використовують в якості джерела енергії більшість підприємств в державі.

Борг українських підприємств Теплокомуненерго (ТКЕ) за спожитий газ перед ДК «Газ України» складає 2,26 млрд. грн. за період з 1 жовтня 2009 р. , згідно даних ДК «Газ України». Тобто підприємства ТКЕ розрахувались за газ в обсязі 78% . Найбільші борги за газ у підприємств ТКЕ Донецької (473 млн.грн.), Дніпропетровської (329 млн.грн.), Луганської (267 млн.грн.), Харківської (223 млн.грн.) та Одеської (133 млн.грн.) областей. Для виробітку 1 Гкал теплової енергії необхідно 130-150 м³ газу, виходячи з цього можна визначити середню потребу у газі для виробітку Гкал підприємств ТКЕ, та склад ціни за Гкал у розрахунку від ціни за газ. Саме високі тарифи, як на газ так і на тепло, ведуть до росту заборгованості споживачів перед підприємством, а через заборгованість споживачів відбувається зростання заборгованості і самого підприємства, тобто тепlopостачаючої організації перед державою, а держави перед постачальником ресурсів.

Ситуацію, яка склалась, може допомогти виправити самостійний видобуток газу в Україні, на сьогодні одним з найбільш перспективних джерел видобутку газу є газовий запас на шельфі Чорного моря, де знаходяться родовища газу з запасом приблизно 3,5 трильйонів м³. Більшість цього газу знаходиться в глибоководній частині шельфу Чорного моря, починаючи з глибини більше 800 метрів.

Звичайно видобуток газу на морських шельфах в Україні є дорогим та технічно складним процесом, для здійснення якого необхідно втручання та співробітництво іноземних більш досвідчених спеціалістів в галузі газовидобування. Однак високі ціни на газ для промислових споживачів зможуть окупити вартість видобутку на морських шельфах.

В найближчій перспективі очікується приблизно за 10 років збільшити видобуток газу вдвічі – до 40 млрд. м³ на рік. І це зростання, перш за все, буде забезпечене за рахунок видобування газу на шельфі Чорного та Азовського моря.

З 1 – го по 5 – те вересня 2010 р. відбувся офіційний візит української делегації до Китаю, де були підписані документи серед яких: договір про будівництво залізниці до аеропорту «Бориспіль», будівництво парогазової електростанції у Кримському «Щелкіно», а також видобуток нафти та газу на шельфі Чорного моря, що на мій погляд, є головною домовленістю, так як Китайська національна корпорація з видобутку нафти на шельфі (CNOOC) має у своєму складі достатню кількість висококваліфікованих спеціалістів в галузі ефективного та якісного видобутку газу як на морських глибинах, так і наземного видобутку.

Інвестиції Китайської компанії складають приблизно \$60 млн. Паливо, яке видобуває «Чорноморнафтогаз» за вимогою Кабінету міністрів України продається населенню за ціною \$74 за тис. м³ при собівартості його видобутку \$70 за тис. м³. Для порівняння: середня націнка при видобутку газу на шельфі компанією «Газпром» перевищує \$50 за тис. м³.

Отже, Китайська компанія CNOOC стане серйозним інвестиційним партнером України у галузі газовидобування. Але разом з тим залишається проблема залучення інших зарубіжних інвесторів до

України, через такі перешкоди як: політична нестабільність, інфляція, недосконалість законодавства, нерозвиненість виробничої та соціальної інфраструктури, недостатнє інформаційне забезпечення.

Для України перспектива розвитку та розробки морських шельфів є можливістю вийти з газових боргів держави. А для населення України, якщо не до зниження тарифів тоді до зупинки їх на рівні, який буде задовольняти як простого мешканця квартири, так і крупне промислове підприємство яке споживає велику кількість газу або супутні йому продукти.

Українські підприємства ТКЕ станом на 14 серпня 2010р. розраховалися з ДК "Газ України" за спожитий з 1 жовтня 2009 р. природний газ на 77%. Заборгованість підприємств ТКЕ перед компанією за цей період перевищує 2,3 млрд. грн.

ДК «Газ України» буде укладати договори з підприємствами ТКЕ на постачання природного газу в новому опалювальному сезоні 2010-2011 рр. за умови їх повних розрахунків за природний газ, спожитий з 01.10.2009 р.

При наявності у підприємств ТКЕ заборгованості за природний газ, спожитий з 01.10.2009 р., ДК "Газ України" не бачить законних підстав для укладання з боржниками договорів на постачання природним газом в новому опалювальному сезоні 2010-2011 рр. Компанія не буде виділяти таким підприємствам планових обсягів природного газу на початок опалювального сезону.